

STAL

INFORMATIEBROCHURE

Taal en spelling | Groep 3 tot en met 8

Inhoud

De methode

- Waarom *Staal*? 2

Taal groep 4 t/m 8

Inhoud en didactiek

- Functioneel taalonderwijs 4

Structuur en organisatie

- Duidelijke vaste opbouw 6

Differentiatie

- Vanzelfsprekend differentiëren 8

Materialen

- Een visuele methode 10

ICT

- Boeiend en gevarieerd 12

Voorbeeldpagina's

- Handleiding 14
- Werkboek 16
- Bronnenboek 18
- Toetsboek 20
- Werkboek: remediëren, herhalen, verrijken 22

Spelling groep 3 t/m 8

Inhoud en didactiek

- Preventief en instructiegericht 24

Structuur en organisatie

- Een methode met houvast 26
- Spelling voor groep 3 28

Differentiatie

- Leren en oefenen op je eigen niveau 29

Materialen

- Basismaterialen en extra materialen 30

ICT

- Visuele en auditieve ondersteuning 31

Voorbeeldpagina's

- Handleiding 32
- Werkboek 34

Informatie

- Meer weten over *Staal*? 36

De methode

Waarom *Staal*?

Staal doet precies wat de naam belooft. De methode maakt kinderen sterk in taal en spelling. In *Staal* staan opbrengstgericht werken en toepassen centraal. De kinderen vergaren in de eerste twee weken van elk thema kennis die zij in week 3 toepassen in de vorm van een betekenisvol eindproduct. Kinderen smullen van *Staal*. Door de vele films, verrassende thema's, teksten en bronnen die zó uit het echte leven komen, vergeten de kinderen bijna dat ze gedegen taalonderwijs krijgen. Daarnaast kenmerkt *Staal* zich door de bewezen, preventieve spellingaanpak van José Schraven en het combineren van spelling en grammatica. *Staal* is bedoeld voor scholen die resultaat willen boeken en kinderen écht op een nieuwe manier willen motiveren.

Inhoudelijk biedt *Staal* alles wat je van een eigentijdse taalmethode mag verwachten. *Staal* behandelt alle domeinen in een levendige context en is sterk in opbouw en organisatie. Daarmee zijn goede resultaten gegarandeerd. En er zijn nog meer sterke punten.

Toepassen

In elk thema legt *Staal* eerst een sterk kennisfundament. De kinderen doen de eerste twee weken kennis op, die zij vervolgens in week 3 toepassen. Elk kind maakt in die week zijn eigen eindproduct in de vorm van een publicatie of presentatie. Echt werken mét taal dus, zoals je in het echte leven doet.

Betekenisvol

In de verrassende thema's van *Staal* gaan de kinderen aan de slag met levensechte bronnen, teksten en foto's die ze ook buiten de klas tegen kunnen komen. Bovendien werken ze naar een betekenisvol eindproduct toe. *Staal* laat kinderen dus niet schrijven voor de leerkracht, maar maakt taalonderwijs functioneel en realistisch. Dat brengt taal tot leven.

Beproefde spellingmethodiek

Staal werkt met de beproefde, preventieve spellingaanpak van José Schraven. Het vaste ritme, goed voorstellen, elke les herhalen en dagelijkse dictees zorgen voor optimale spellingresultaten. *Staal* is ook de eerste methode die spelling en grammatica gecombineerd aanbiedt en waarbij spelling vanaf groep 3 ingezet kan worden.

Weet wat je leert

In de handleiding van *Staal* zijn leerstofoverzichten opgenomen, zodat u als leerkracht duidelijk ziet wanneer de lesdoelen worden aangeboden. Maar ook voor leerlingen zijn de doelen van belang. Kinderen leren immers beter als ze weten wat ze gaan leren en waarom. Daarom zijn de lesdoelen in begrijpelijke taal opgenomen in het werkboek.

Veel aandacht voor woordenschat

Staal besteedt veel en expliciet aandacht aan woordenschat. Woorden zijn immers de bouwstenen voor mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid. De woorden komen meerdere keren aan bod. De methode volgt de didactiek van woordenschatexperts Verhallen en Van den Nulft.

Structuur

Staal is een zeer gestructureerde methode. U bent er snel in thuis en de kinderen ook.

Bronnen uit het echte leven die gebruikt worden in Staal

Gekke gezichten

trekken

Net als mensen gebruiken chimpansees gezichts-uitdrukkingen om met elkaar te praten.

Angst-grijns

Als er ruzie is, wil de chimpansee op deze manier de spanning verbreken.

Pruilen

Met dit pruillipje laat de chimpansee zien dat hij ongerust, boos of verdrietig is.

Speelgezicht

Met zijn mond wijd open zegt de chimpansee dat hij zin heeft om te spelen.

Inhoud en didactiek – Taal

Functioneel taalonderwijs

Een van de belangrijkste kenmerken van *Staal* is dat de methode een brug slaat naar het echte leven. *Staal* maakt immers gebruik van bronnen uit de dagelijkse realiteit van kinderen. Dit maakt het taalonderwijs heel herkenbaar en functioneel. Dankzij *Staal* staan kinderen in het echte leven hun mannetje.

Binnen de leerlijn taal komen vier domeinen aan bod: woordenschat, taal verkennen, spreken & luisteren en schrijven.

Referentiekader en kerndoelen

De inhoud van *Staal* sluit aan bij het referentiekader taal en de kerndoelen. Het referentiekader beschrijft wat leerlingen in de verschillende fasen van het onderwijs moeten kunnen en kennen op het gebied van taal. *Staal* biedt de leerstof aan die is opgenomen bij het streefniveau 1S/2F.

Modeling als uitgangspunt

In het taalonderwijs is de rol van de leerkracht heel belangrijk. Goed voorbeeld doet goed volgen. Daarom staat modeling centraal: het hardop denkend voordoen.

Elke taalles begint met een uitleg van de les in het onderdeel *Zo zit het!* in het werkboek. In de bijbehorende instructiefilm op het digibord wordt de toepassing van de taaltaak door bekende Nederlandse acteurs voorgedaan. Daarna doet u het ook zelf voor op basis van de aanwijzingen in

de handleiding. Op deze manier krijgen de kinderen twee goede voorbeelden voordat ze zelf gaan oefenen.

Woordenschat als fundament

Staal volgt de didactiek van Verhallen en Van den Nulft. De methode biedt de kinderen pittige themawoorden aan, zodat hun woordenschat werkelijk wordt uitgebreid. Elk thema start met een themafilm om de kinderen in de sfeer van het thema te brengen. In het filmpje komen ook de woorden binnen de context van het thema aan bod. *Staal* geeft vervolgens veel ruimte aan semantiseren en consolideren, op vier manieren:

- elke week een les woordenschat
- woordenschat-animaties op het digibord
- extra woordenschat-oefenpagina's bij elk thema
- woordenschat-oefensoftware op drie niveaus

De kinderen leren de woorden binnen de context van het thema. Deze woorden kunnen ze toepassen in hun eindproduct.

Schrijven én presenteren!

In week 1 en 2 van elk thema reikt u de kinderen de taalbouwstenen aan. In week 3 gaan ze die kennis toepassen in een schrijfpdracht. In het onderdeel *Zo zit het!* staan de criteria waaraan de tekst moet voldoen.

In de volgende les reflecteren de kinderen op de tekst en herschrijven ze de tekst als dat nodig is. Het bijzondere van *Staal* is dat er daadwerkelijk iets met de tekst wordt gedaan. Bijvoorbeeld de publicatie van je eigen artikel op de muurkrant of

het voorlezen van je eigen gedicht. En omdat je presenteren moet leren, is één les per thema gewijd aan het voorbereiden en oefenen van presentaties. Met *Staal* trainen kinderen dus structureel diverse presentatievaardigheden. Daar heb je een leven lang profijt van.

Differentiatie naar instructiebehoefte

Staal differentieert naar instructiebehoefte op basis van het IGDI-model: het Interactief Gedifferentieerd model voor Directe Instructie. In het lesonderdeel *Zo zit het!* bekijken de kinderen eerst de instructiefilm. Vervolgens geeft u zelf een goed voorbeeld van de taak. Hierna gaan de kinderen in het lesonderdeel *Probeer het!* de taak begeleid inoefenen. Kinderen die daarna zelfstandig aan het werk kunnen doen dit. Kinderen die meer instructie nodig hebben krijgen verlengde instructie. Deze verlengde instructie staat volledig voor u uitgeschreven in de handleiding.

Vrije themavolgorde

Staal biedt grammatica en spelling in één leerlijn aan. Deze leerlijn is lineair en moet dus in de vooraf bepaalde volgorde worden gevolgd. Dat geldt niet voor de concentrisch opgebouwde leerlijn taal. Elk van de acht thema's per leerjaar is één afgerond geheel. U kunt indien gewenst zelf de themavolgorde kiezen. Met deze vrije keuze kunt u goed inspelen op bijvoorbeeld projecten op school of in de klas.

LES 3 SPREKEN EN LUISTEREN

DIEPZEE

WAT GA JE DOEN?

Je luistert naar een informatieve tekst over dieren.

WAT LEER JE ERVAN?

Je leert hoe je aantekeningen maakt terwijl je luistert.

OPDRACHT

- a Welk
Kruis
 st
 zv
 V
 pr
 ve
 di
- b Luist
Kijk n
Heb
Pas e

ZO ZIT HET!

Hoe maak je aantekeningen terwijl je luistert?

- Je luistert naar de tekst.
- Je schrijft in steekwoorden op wat je wilt onthouden.
- Je luistert nog een keer naar de tekst.
- Je controleert je aantekeningen en bedenkt wat je wilt schrappen of aanvullen.

PROBEER HET

118 | 119

Kijk naar de plaat en luister naar het fragment.

- a Welke steekwoorden passen bij wat je hoort?

Kruis er drie aan.

- diepzee pikdonker
 doordringen geen plantengroei
 daaronder

- b Luister nog een keer naar het fragment.

Kijk naar je antwoorden bij a.

Heb je de goede steekwoorden aangekruist? ja | nee
Pas eventueel je antwoord(-en) aan.

OPDRACHT

- a Welk
Schr
.....
.....
.....
- b Luist
Kijk n
Heb
Pas e

Structuur en organisatie – Taal

Duidelijke vaste opbouw

Het jaarprogramma van *Staal Taal* omvat 32 weken, opgedeeld in acht thema's van vier weken. Elke week zijn er vier taallessen.

Bronnen uit het echte leven die gebruikt worden in *Staal*

Opbouw van een thema

Een thema beslaat vier lesweken. Elk thema heeft dezelfde vaste opbouw. De eerste twee weken leren de kinderen nieuwe stof die ze nodig hebben om het eindproduct in week 3 te maken. In die derde week passen ze de opgedane kennis toe. De eindopdracht is een publicatie of presentatie. Week 4 is voor de toets, remediëren, herhalen en verrijken (r-h-v).

week 1	week 2	week 3	week 4
kennis opbouwen		toepassen in eindproduct	toets remediëren, herhalen, verrijken

Opbouw van een week

Per week zijn er vier taallessen. De vijfde dag is een uitlooples. In de eerste twee weken van een thema komen, steeds in een vaste volgorde, de vier taaldomeinen aan bod: woordenschat, taal verkennen, spreken & luisteren en schrijven.

Ook week 3 en 4 van elk thema hebben steeds een vaste opbouw.

	week 1	week 2	week 3	week 4
maandag	woordenschat	woordenschat	toepassen: schrijven	toets
dinsdag	taal verkennen	taal verkennen	reflectie op schrijven	woordenschat r-h-v
woensdag	spreken & luisteren	spreken & luisteren	leren presenteren	taal verkennen r-h-v
donderdag	schrijven	schrijven	presenteren	groepsles/samenwerkend leren
vrijdag	uitlooples	uitlooples	uitlooples	uitlooples

Opbouw van een les

Een taalles duurt 45 minuten. Elke les is op dezelfde manier opgebouwd.

5 minuten	introduce wat ga je doen? wat leer je ervan?
10 minuten	instructie met instructiefilm begeleid inoefenen
30 minuten	verlengde instructie of zelfstandig werken reflectie

Beoordeling en toets

Aan het eind van week 3 presenteren of publiceren de kinderen hun eindproduct. De handleiding bevat formulieren waarmee u het resultaat van het eindproduct voor de domeinen spreken & luisteren en schrijven kunt beoordelen. De toets in week 4 bevat een onderdeel woordenschat en een onderdeel taal verkennen. De vraagstelling sluit aan bij Cito.

Bronnen uit het echte leven die gebruikt worden in Staal

Na de toets

De toetsresultaten geven duidelijk aan welke taalonderdelen een kind wel en niet goed beheerst. In week 4 gaan de kinderen gericht remediëren, herhalen of verrijken met woordenschat en taal verkennen. Handige taakbriefjes helpen bij het plannen van de opdrachten per kind.

Combinatiegroepen

Staal is zeer geschikt voor combinatiegroepen. *Staal* Taal is concentrisch opgebouwd, dus de doelen komen in latere leerjaren terug. U kunt *Staal* Taal in groep 5 en 6 en in groep 7 en 8 aan beide groepen gelijktijdig geven. U start dan in beide groepen het ene jaar met de A-delen van groep 5 en 6 of 7 en 8, en het jaar daarna behandelt u de B-delen van groep 5 en 6 en 7 en 8. Hieronder ziet u een schema van groep 5 en 6:

Jaar 1	Jaar 2
bronnenboek en werkboek 5A	bronnenboek en werkboek 5B
bronnenboek en werkboek 6A	bronnenboek en werkboek 6B

U geeft hiermee gelijktijdig taallessen aan twee groepen. Dit zorgt voor rust in de groep en zorgt tevens voor het leren van elkaar binnen een klas. En dit geeft u de gelegenheid om eenvoudig verlengde instructie in uw les in te passen. Bovendien zijn de kinderen allemaal met hetzelfde bezig.

Differentiatie – Taal

Vanzelfsprekend differentiëren

Staal maakt gebruik van het IGDI-model: het Interactief Gedifferentieerd model voor Directe Instructie. Hiermee vindt differentiatie al tijdens de instructie plaats.

IGDI

Het IGDI-model werkt als volgt. Na de instructie controleren de kinderen met de eerste opdracht in *Probeer het!* of ze de uitleg goed hebben begrepen. Zo ja, dan kunnen ze zelfstandig verder werken. Kinderen die nog meer hulp nodig hebben geeft u verlengde instructie. Aanwijzingen voor verlengde instructie staan in uw handleiding.

Tempodifferentiatie

Aan het eind van elke les kunnen de kinderen zelfstandig doorwerken aan extra lessen woordenschat en taal verkennen. Deze pagina's staan in het werkboek van de kinderen. De kinderen kunnen ook in de weektaak of in de uitlooples aan deze lessen werken.

Plusmateriaal

Voor hoog taalvaardige kinderen biedt *Staal* Taal extra uitdagend werk in een werkboek Plus. Zij volgen gewoon de reguliere les, want zij hebben deze input ook nodig voor de presentatie in week 3. Voor de lessen woordenschat en taal verkennen biedt het werkboek Plus extra verdiepende opdrachten bij het bestaande lesdoel. De lessen worden dus aangeboden binnen het thema. In week 4 doen deze kinderen niet mee met r-h-v, maar maken zij een verdiepingsopdracht bij week 3 in de vorm van een miniproject.

Organisatie

week 1	week 2	week 3	week 4
werkboek	werkboek	geen	verdiepings-
Plus i.p.v.	Plus i.p.v.	werkboek	opdracht in
Ga Verder	Ga Verder	Plus	werkboek Plus

Na de toets: opdrachten op drie niveaus

Na de toets maken de kinderen voor de domeinen woordenschat en taal verkennen opdrachten op drie niveaus:

- ★ drempelniveau
- ★ basisniveau
- ★★ verrijkingsniveau

Elk kind start op zijn eigen niveau en kan daarna doorwerken op het volgende niveau. Zo wordt ieder kind uitgedaagd om net dat stapje extra te zetten.

Oefensoftware op maat

Naast de woordenschatlessen uit het werkboek kan elk kind werken aan woordenschat op de computer. De woordenschat-oefensoftware van *Staal* biedt drie trajecten. Een traject voor kinderen met een beperkte woordenschat (★), een traject met de themawoorden van de week voor alle kinderen (★★) en een traject voor kinderen met een uitgebreide woordenschat (★★★).

Preteaching ★

Kinderen met een beperkte woordenschat kunnen voor aanvang van het thema een les preteaching volgen met de oefensoftware.

Ze leren hoogfrequente woorden die binnen de context van het thema worden aangeboden. Enkele belangrijke themawoorden worden alvast geoefend, zodat de kinderen optimaal deel kunnen nemen aan het thema. In totaal komen in dit programma 1200 woorden aan bod.

Themawoorden

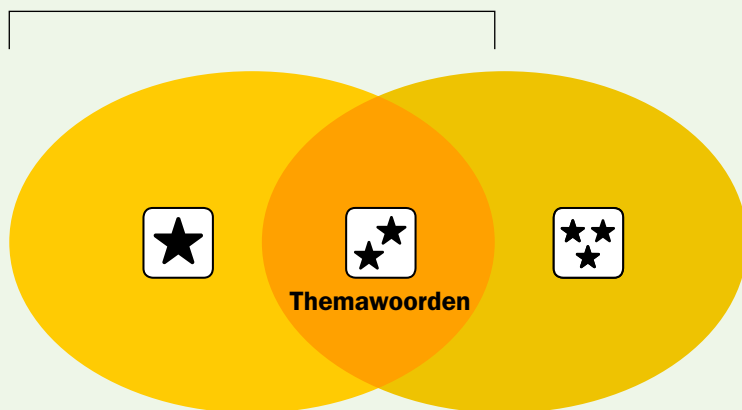
Alle kinderen oefenen met de themawoorden van de week. In les 1 en les 5 worden de nieuwe woorden aangeboden en gesemantiseerd. Voor het consolideren is het belangrijk dat de kinderen veel en gevarieerd oefenen. In totaal komen in dit programma 1280 woorden aan bod.

Pluswoorden

Voor kinderen met een uitgebreide woordenschat biedt *Staal* 1200 pluswoorden. Uiteraard passen ook deze woorden bij de thematische context.

Laag taalvaardige kinderen

Eerst , dan

Hoog taalvaardige kinderen

Eerst , dan

Weerpraatjes in Engeland

Mensen in Engeland praten 49 uur per jaar over het weer. Dat is ongeveer zes maanden in hun hele leven!

Ze praten dan over het te warme, te koude of te onstuimige weer. En over of het zal gaan miezeren, plenzen, sneeuwen, waaien of hagelen. Iedereen voorspelt het weer of moppert erover. Oudere mensen vinden zelfs dat ze het weer beter kunnen voorspellen dan de weermannen en weer-vrouwen op tv.

In Staal worden bronnen uit het echte leven gebruikt

Materialen – Taal

Een visuele methode

Het bronnenboek van *Staal* is rijk aan levensecht materiaal: volop teksten en beelden die kinderen in het dagelijks leven tegen kunnen komen. Ook de digibordapplicatie is rijk gevuld met veel thema-, instructie- en woordenschatfilms. De woordenschat-oefensoftware heeft een ruim aanbod van woorden voor alle kinderen. De heldere navigatie tussen de materialen geeft u en de kinderen structuur en houvast.

Handleiding

Staal heeft een overzichtelijke, praktische handleiding. Elk thema is een handig uitneembaar katern. In de handleiding staan de pagina's uit het werkboek en bronnenboek afgebeeld. De handleiding laat in één oogopslag het lesverloop zien en de aanwijzingen bij de les. De aanwijzingen zijn korte, actiegerichte teksten. Met *Staal* heeft u maar een beperkte voorbereidingstijd nodig.

Bronnenboek

Er is één bronnenboek per jaargroep, met daarin acht thema's. Het bronnenboek bevat de teksten en beelden die de kinderen nodig hebben om de opdrachten te maken. De kinderen starten steeds in hun werkboek en worden vanuit het werkboek naar het bronnenboek verwezen.

basismaterialen leerlijn taal

- handleiding
- werkboek A
- werkboek B
- bronnenboek
- toetsboek

extra materialen leerlijn taal

- antwoordenboek
- werkboek Plus (voor hoog taalvaardige kinderen)
- digibordsoftware taal
- oefensoftware woordenschat

Werkboek

Er zijn twee werkboeken per jaargroep. Elk werkboek bevat de lessen van vier thema's. Een les bestaat uit twee naast elkaar liggende pagina's. Dat is overzichtelijk voor de kinderen.

Werkboek Plus

Er is een werkboek Plus per jaargroep, met daarin acht thema's. Het werkboek Plus bevat extra opdrachten voor hoog taalvaardige kinderen. De kinderen gebruiken bij de extra opdrachten hun bronnenboek.

Antwoordenboek

Er is één antwoordenboek per jaargroep. Dit is een ingevuld werkboek, zodat de kinderen de opdrachten makkelijk zelf kunnen nakijken.

Toetsboek

Er is één toetsboek per jaargroep met daarin acht toetsen: één voor elk thema. In de toets worden de domeinen woordenschat en taal verkennen bevestigd.

Bronnenboek, groep 5

Bronnenboek, groep 7

LES 1 | WOORDENSCHAT **JUNGLE**

MET JUNGLEREIZEN NAAR BORNEO

Junglereizen

duurzaam reizen & respect voor natuur en bevolking

Duurzaam reizen betekent rekening houden met de natuur en met de mensen in de landen die je bezoekt. Junglereizen steunt projecten die de natuur beschermen. En we zorgen ervoor dat de lokale bevolking geld verdient aan de toeristen.

Borneo

Het eiland Borneo bestaat voor een groot deel uit tropisch regenwoud dat nog door niemand aangeeraakt of veranderd is. Met Junglereizen ontdek je deze ongerepte natuur. Je reist op een duurzame manier: lopend en met een kano kun je afgelegen gebieden in de jungle verkennen. Lokale gidsen vertellen je alles over de planten en dieren die hier leven. Tijdens een verblijf bij de lokale bevolking ontdek je hoe deze mensen van het regenwoud leven. Je overnacht in een dichte tent met een klamboe.

Wist je dat...

- Dieren in de jungle over grote afstanden met elkaar kunnen communiceren? De roep van de brullaap is oeroverdovend. Hij is zo ontzettend hard dat hij op een afstand van vijf kilometer te horen is.
- Er is Borneo wel 15.000 verschillende soorten planten zijn?
- Veel bosman in het regenwoud gekapt worden om hout te verkopen?

Maak kennis met de lokale bevolking van Borneo. Voor deze mensen is het regenwoud al eeuwenlang hun thuis.

Ontdek de grootste bloem ter wereld. De bloem van de rafflesia kan zo groot worden als het wiel van een vrachtwagen.

Op je expeditie door de tropen kom je misschien wel de neushoornvogel tegen!

Loop over een spectaculair zand tussen de boomtoppen en verken de bovenste laag van het regenwoud.

Kijk de orang-oetans klap in de ogen en ontdek hoe ze op ons lijken!

Orang-oetan

Eén van de hoogtepunten van je reis is het bezoek aan een opvangcentrum voor orang-oetans. Hier kun je deze bijzondere apen van dichtbij observeren. Orang-oetans betekenen 'mens van het woud'. Door de houtkap wordt het leefgebied van de orang-oetans steeds kleiner. Daardoor worden deze apen met uiterven bedreigd. In het opvangcentrum worden orang-oetans die in de problemen zijn gekomen geholpen. Zoek het kan, gaan de orang-oetans terug de natuur in. Dit gebeurt in speciale natuurreservaten dat zijn gebieden waar de natuur wordt beschermd.

Wil je zelf ook iets doen voor de orang-oetans? Dat kan! Verleeg je reis met drie dagen en help de verzorgers in het opvangcentrum. Een ervaring om nooit te vergeten!

132 133

Bronnenboek, groep 6, les 1

LES 1 | WOORDENSCHAT **JUNGLE**

MET JUNGLEREIZEN NAAR BORNEO

WAT GA JE DOEN?
Je zoekt de betekenis van woorden die met jungle te maken hebben.

WAT LEZ JE ERVAAR?
Je leert de betekenis van woorden.

ZO ZIT HET!

Hoe vind je de betekenis van een woord?

- Je leest erover. Je kunt verder lezen. De betekenis staat in de volgende zin. Je kunt ook teruglezen. De betekenis staat in de vorige zin.
- Je kijkt naar een plaatje.
- Je vraagt het aan iemand die het weet.
- Je zoekt het op in een woordenboek.

OPDRACHT 1 132 | 133

Welke woorden betekenen ongeveer hetzelfde? Verbind.

de expeditie	spannend of bijzonder
het natuurreservaat	het natuurgebied dat beschermd wordt
lokaal	de ontdekkingstocht
het verblijf	wat lang meegaat
duurzaam	plaatselijk
spectaculair	de plek waar je woont, meestal maar kort

OPDRACHT 2 132 | 133

a. Welke woorden betekenen ongeveer hetzelfde? Verbind. Verbind.

verkennen	praten
communiceren	ontdekken
observeren	kijken

b. Welke twee woorden van de week betekenen ongeveer hetzelfde als de jungle?

OPDRACHT 3 132 | 133

Goed of fout? Lees de zinnen. Onderstreep het goede antwoord.

Afgelegen gebieden zijn dichtbij | ver weg.
Het leefgebied van de orang-oetan is de omgeving waarhet dier slaapt, eet en jongen krijgt | maar kort woont.

3. Het opvangcentrum is een gebied waar orang-oetans vrij kunnen leven | worden verzorgd en geholpen.
4. De roep van de brullaap is oeroverdovend. Je hoort hem als hij in de buurt is | al van ver.

OPDRACHT 4 132 | 133

a. Vul in.

- iemand die de weg wijst
- hieronder ben je veilig voor insecten
- hierdoor verdwijnt er steeds meer regenwoud
- warme landen die een jungle hebben
- als iets nog door niemand is aangeeraakt of veranderd is

b. Wat lees je onder de pijl?

OPDRACHT 5

Maak het woordweb af. Kies uit: de gids – de houtkap – oeroverdovend – verkennen – de jungle.

de expeditie

WAT LEZ JE ERVAAR?

a. Schrijf een woord van de week op waar je de betekenis nu goed van kent.

b. Hoe heb je de betekenis gevonden?

- Ik las erover.
- Ik keek naar een plaatje.
- Ik vroeg het.
- Ik zocht het op in een woordenboek.

c. Welke woorden van de week ken je nog niet zo goed? In de volgende lessen leer je de betekenis van deze woorden beter kennen.

WOORDEN VAN DE WEEK

- afgelegen
- communiceren
- duurzaam
- de expeditie
- de gids
- de houtkap
- de jungle
- de klamboe
- het leefgebied
- lokaal
- het natuurreservaat
- observeren
- ongerept
- oeroverdovend
- het opvangcentrum
- het regenwoud
- spectaculair
- de tropen
- het verblijf
- verkennen

108 109

Werkboek, groep 6, les 1

ICT – Taal

Boeiend en gevarieerd

Staal heeft verschillende digitale producten, zoals digibordsoftware en oefensoftware. De digibordapplicatie helpt u bij het geven van goede en duidelijke instructie. Met de oefensoftware voor woordenschat kunnen de kinderen hun woordenschat gericht oefenen en uitbreiden.

Digibordsoftware taal

De digibordsoftware volgt de instructiefasen zoals die ook in de gedrukte handleiding staan. Elke stap uit de les is helder uitgewerkt. U navigeert eenvoudig vanuit het lesmenu. De digibordsoftware is verrijkt met drie soorten filmmateriaal.

Themafilms

Elk thema start met een themafilm. Dit zijn pakkende films van enkele minuten die de kinderen direct in de sfeer van het thema brengen. De themawoorden komen op een natuurlijke manier voorbij. De themafilm activeert voorkennis en semantiseert de themawoorden. Het te maken eindproduct in week 3 wordt in de themafilm al aangekondigd.

Instructiefilms *Zo zit het!*

Elke taalles in *Staal* begint met het onderdeel *Zo zit het!* Daar hoort altijd een instructiefilm bij met bekende acteurs zoals Halina Reijn en Nasraddin Dchar. Binnen de context van het thema passen zij de taaltaak uit het lesonderdeel *Zo zit het!* toe. Hardop denkend doen ze de taaltaak voor in de film. Dit is het eerste moment van modeling.

Animatiefilms woordenschat

Met *Staal* breiden kinderen hun woordenschat in elk thema fors uit. Korte digibord-animatiefilms ondersteunen de kinderen bij het semantiseren van de nieuwe woorden. In deze films krijgen ze in beeld en geluid de goede omschrijving van elk woord. Ook krijgen ze het woord in een contextzin aangeboden. Zo leren ze de juiste betekenis en onthouden ze de woorden beter.

Oefensoftware woordenschat

Naast de woordenschatlessen uit het werkboek kan elk kind oefenen op de computer op drie niveaus. Er is preteaching voor laag taalvaardige kinderen, themawoorden oefenen voor iedereen en er zijn extra moeilijke woorden voor hoog taalvaardige kinderen. Alles binnen de context van het thema.

Digitale toetsen

De digitale toetsen zijn hetzelfde als de toetsen op papier. Het voordeel is dat u de toetsen zelf niet hoeft na te kijken. De software doet dat automatisch en geeft u de resultaten.

Malmberg Resultatenmonitor

Met de Resultatenmonitor heeft u online een actueel overzicht van alle toets- en leerresultaten. U kunt zelfs 'live' zien wat de kinderen doen tijdens oefensessies. Zo kunt u kinderen die dat nodig hebben op het juiste moment helpen. Digitale toetsen worden automatisch voor u geregistreerd en resultaten van toetsen op papier zijn heel eenvoudig in te voeren. De module geeft per leerdoel advies voor vervolgleerstof, print automatisch taakbriefjes en genereert periodiek groepsplannen.

Woordenschatanimatie, groep 4

Voorbeeldpagina's – Taal

Handleiding

Beperkte

voorbereidingstijd

De handleiding is overzichtelijk en praktisch. In één oogopslag overziet u de hele les. De pagina's uit het bronnenboek en het werkboek (met antwoorden) zijn afgebeeld. De instructiestappen in de les zijn kort en duidelijk beschreven. Dat zorgt voor een beperkte voorbereidingstijd. Ook handig voor invallers.

Overzichtelijk

In concrete stappen staan per onderdeel de aanwijzingen voor het geven van de les. De gele blokken verwijzen naar de instructieonderdelen. De blauwe blokken verwijzen naar momenten voor zelfstandig werken.

Handleiding, groep 4

les 6 | taal verkennen Even schoodbappen doen

Help kinderen niet langer dan nodig is. Zodra ze dat kunnen, laat u ze zelfstandig verder gaan.

INTRODUCTIE

15

- 1 Laat de kinderen naar de titel van de les kijken. Zien ze dat het een taalgrapje is? *Wat is er gebeurd met de letters? (Ze zijn verwisseld.) Wat staat er echt?*
Laat vervolgens de woorden op het digibord zien en vraag of ze weten wat er staat. Welk woord kennen ze niet? (kloets) Hoe komt dat? (Het woord bestaat niet, het is bedacht.) Wat zou het kunnen betekenen?
- 2 Lees samen 'Wat ga je doen?' en 'Wat leer je ervan?'

INSTRUCTIE | BEGELEID OEFENEN

- 3 Bekijk samen het 'Zo zit het!'-filmpje en lees 'Zo zit het!' Kijk samen hoe 'Zo zit het!' in het filmpje terugkomt. Bekijk nog even de woorden op het digibord. Gekke dingen doen met woorden hoeft niet altijd grappig te zijn. Vraag welk woord de kinderen grappig vinden en waarom. (Bijvoorbeeld stroombonk, omdat het ook iets lijkt te betekenen. Het lijkt een nieuw woord.)
- 4 De kinderen maken 'Probeer het.'. Doe voor hoe u de opdracht aanpakt. *Een 'scheetje beef' bestaat natuurlijk niet. Het woord 'scheetje' is wel grappig, maar daar gaat het hier niet over. De letters van 'beetje' en 'scheef' zijn omgedraaid. Dan krijg je 'scheetje beef'. Dat klinkt leuk. Daarom doet papa dat.*

ZELFSTANDIG WERKEN

25

Kinderen die dat kunnen gaan nu zelfstandig verder. Licht de opdrachten kort toe:
Bij elke opdracht kijk je terug naar 'Zo zit het!' In opdracht 3c ga je zelf grapjes met woorden bedenken.

Lesdoelen

De kinderen:

- ontdekken wat taalgrapjes zijn;
- leren zelf taalgrapjes te maken door letters te verwisselen, woorden om te draaien en niet-bestaande woorden te bedenken.

124

84

18

Didactiek

- Deze les gaat over taalgrapjes. Plezier in taal staat hierbij voorop.
- Humor is iets heel persoonlijks. Iets is niet leuk of grappig; je *vindt* iets leuk of grappig. Houd er rekening mee dat niet alle kinderen de taalgrapjes zullen begrijpen of leuk zullen vinden.

Materiaal

- bronnenboek bladzijde 124 en 125
- werkboek bladzijde 84 en 85
- antwoordenboek bladzijde 84 en 85
- digibordssoftware les 6 en Zo zit het!-filmpje

Extra informatie

Boven aan de pagina staat belangrijke informatie, zoals de lesdoelen, de didactiek en de benodigde materialen.

Ook zijn er handige tips geplaatst.

Verlengde instructie

Staal differentieert ook in instructie. De verlengde instructie is in de handleiding opgenomen.

VERLENGDE INSTRUCTIE

10

Met de kinderen aan de instructietafel maakt u opdracht 1 en 2.

Opdracht 1

Bekijk samen de bron. Laat om de beurt een kind een zin voorlezen. Wat valt hen op? (De woorden in de zin beginnen met dezelfde letter.) Kunnen de kinderen zelf ook zo'n zin bedenken? Geef een woord, bijvoorbeeld 'woont' of 'loopt'. Schrijf dat woord op het bord en laat kinderen daar woorden bij bedenken die met dezelfde letter beginnen. Maak samen een zin van die woorden. Bijvoorbeeld: Lieve loopt op lange latten. Probeer samen de zin grappig te maken, door een onverwacht woord te gebruiken.

Opdracht 2

Bekijk de woorden samen. Wat is ermee aan de hand? (Als je ze omkeert, lees je hetzelfde.) Bedenk samen één of twee woorden waarbij dat ook zo is. (mam, pup, raar, daad, negen, redder)

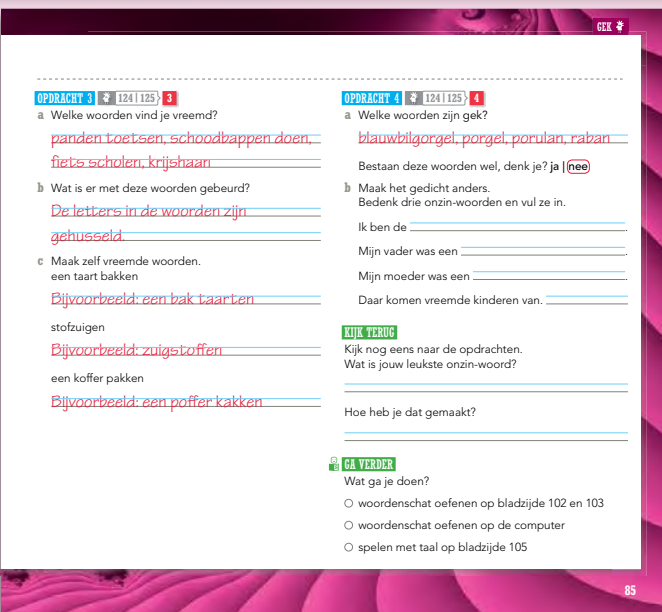
De kinderen gaan zo veel mogelijk zelfstandig verder.

Kinderen die de opdrachten mogelijk niet afkrijgen, kunnen opdracht 4 overslaan.

REFLECTIE

05

- 1 Laat enkele kinderen het gedichtje dat zij maakten bij opdracht 4b voorlezen. Bepaal met elkaar wie de leukste nieuwe woorden heeft verzonnen.
- 2 Sluit de les af met de vraag welk soort taalgrapje uit 'Zo zit het!' de kinderen het leukst vinden. Kunnen ze daar nog een voorbeeld van geven?

Voorbeeldpagina's – Taal

Werkboek

Zo zit het!

Het is belangrijk dat kinderen weten wat ze leren. Daarom staat bij iedere les duidelijk de taalkaak beschreven bij het lesonderdeel *Zo zit het!* U bespreekt *Zo zit het!* tijdens de instructie en ondersteunt de instructie met een kort filmpje op het digibord.

Probeer het

Bij dit onderdeel gaan de kinderen begeleid inoefenen. De kinderen kunnen nagaan of ze de instructie goed hebben begrepen. Zo ja, dan kunnen ze zelfstandig verder werken. Kinderen die meer hulp nodig hebben, krijgen verlengde instructie. Aanwijzingen hiervoor staan in de handleiding.

Werkboek, groep 6

LES 2 TAAL VERKENNEN

DE GEWELDIGSTE SPELEN OOIT!

WAT GA JE DOEN?

Je bekijkt de trappen van vergelijking en je maakt zelf trappen van vergelijking.

WAT LEER JE ERVAN?

Je leert wanneer je de trappen van vergelijking gebruikt en hoe je ze maakt.

ZO ZIT HET!

Wanneer gebruik je de trappen van vergelijking en hoe maak je ze?

- Je gebruikt ze als je twee of meer zaken met elkaar vergelijkt.
- Je hebt drie niveaus: de stellende trap, de vergrotende trap en de overtreffende trap.
 - Je hebt **regelmatige** trappen van vergelijking.
Bijvoorbeeld nieuw – nieuwer – nieuwst.
 - Je hebt **onregelmatige** trappen van vergelijking.
Bijvoorbeeld: goed – beter – best.

PROBEER HET

Bekijk de afbeelding hierboven. Vul in. Kies uit: stellende – vergrotende – overtreffende

Jari staat hoog. Hij staat op de _____ trap.

Wim staat hoger. Hij staat op de _____ trap.

Maar Jan staat het hoogst, hij staat op de _____ trap.

OPDRACHT 1

Welke trap van vergelijking is het onderstreepte woord? Deze Spelen waren mooi.

- de stellende trap de vergrotende trap
 de overtreffende trap

De medailles leken op tv groter dan in het echt.

- de stellende trap de vergrotende trap
 de overtreffende trap

Het was de kleurigste sluitingsceremonie die ik ooit heb gezien.

- de stellende trap de vergrotende trap
 de overtreffende trap

OPDRACHT 2

Vul de trappen van vergelijking in.

_____ langer _____
_____ specialer _____

OPDRACHT 3

Vul het goede woord in.

De stellende trap van *glimmender* is _____.

De vergrotende trap van *grappig* is _____.

De overtreffende trap van *interessant* is het _____.

OPDRACHT 4 98 | 99 1 2

a Onderstreep in iedere zin de stellende trap.

Meedoen aan de Olympische Spelen is echt leuk, nog leuker dan meedoen aan een WK.
Deze Spelen vond ik zeer geslaagd, nog geslaagder dan de Spelen van vier jaar geleden.
In Den Bosch kregen de sporters een feestelijk onthaal; het was feestelijker dan de medaille-uitreiking op de Spelen zelf.

b Kijk naar de zinnen bij a. Omcirkel in iedere zin de vergrotende trap.

c Kijk naar de woorden die je bij a hebt onderstreept. Wat is de overtreffende trap bij iedere zin?

OPDRACHT 5 99 2

Maak het onderstreepte woord sterker.

- Het publiek juichte hard.
'Dat mag best wat _____,' zei de burgemeester.
- De spelers waren enthousiast, maar de fans waren het _____.
- Helma's prestatie was indrukwekkend, maar die van Shania was het _____.
- De openingsceremonie was goed, maar de sluiting van de Spelen was nog _____.

OPDRACHT 6 99 2

Zoek steeds drie woorden die bij elkaar een trap van vergelijking vormen. Verbind.

veel	•	meer	•	minder
graag	•	minst	•	meest
weinig	•	beter	•	best
goed	•	liefst	•	liever

KIJK TERUG

Je gebruikt de trappen van vergelijking als je twee of meer zaken wilt vergelijken. **ja | nee**
Ik vind de regelmatige trappen van vergelijking **makkelijker | moeilijker** dan de onregelmatige trappen.

GA VERDER

• Wat ga je doen?

- woordenschat oefenen op bladzijde 66 en 67
- woordenschat oefenen op de computer
- spelen met taal op bladzijde 70

regelmatig – Altijd op dezelfde manier.

onregelmatig – Op een andere, afwijkende manier.

Duidelijke verwijzingen

Het werkboek is functioneel en duidelijk. De opdrachten zijn helder en eenduidig. De kinderen doorzien wat ze moeten doen. Met heldere navigatie verwijst het werkboek naar de teksten en beelden in het bronnenboek. Eerst staat het thema-icoon vermeld, vervolgens de pagina en daarna in rood het nummer van de bron.

Reflectie

Een korte reflectie aan het eind van elke les zorgt ervoor dat het geleerde beter beklijft.

Klaar?

Zijn de kinderen klaar met de opdrachten, dan kunnen ze zelfstandig verder oefenen in het werkboek met extra opdrachten voor woordenschat en taal verkennen, of op de computer met de woordenschatsoftware.

Voorbeeldpagina's – Taal

Bronnenboek

Functioneel

Het bronnenboek is het hart van *Staal*. De kinderen gaan actief aan de slag met de teksten en de beelden. Het bronnenboek slaat een brug van het onderwijs naar het leven van alledag. Geen fantasieverhalen, maar teksten en beelden die kinderen thuis en op straat kunnen tegenkomen. Realistisch en functioneel.

Bronnenboek, groep 7

LES 4 SCHRIJVEN

AANDACHTTREKKERS EN WEGKRUIPERS

1

SCHUILPLAATS

Vleermuizen houden niet van opvallen. Overdag slapen ze het liefst, verscholen op een donker plekje. Ze vliegen pas uit na zonsondergang om op insecten te jagen. Ook voor hun winterslaap kruipen ze weg.

2

GATENSTAART

De bladstaartgekko komt alleen op Madagaskar voor. Hij is heel goed in camouflage. Het is erg moeilijk te zien waar de bladstaartgekko eindigt en de boombladeren beginnen. Bij de mannetjes is de staart doorboord met gaatjes. Daardoor lijkt het of ze zijn aangevreten door insecten.

4

VERKLEEDPARTIJ

De octopus kan zich heel goed vermommen. Niet alleen de kleur, maar ook de vorm van zijn omgeving neemt hij over. Ribbels, sprietjes, bobbels... het kan allemaal. Hij camoufleert zich niet voor de lol, maar zorgt zo dat hij niet opvalt.

WAAR BEN IK DAN?

3

VERSTOPPERTJE

Zeepaardjes zijn heel slechte zwimmers. Daarom overleven ze door handig gebruik te maken van camouflage. Er zijn vele soorten zeepaardjes. Bij het soort dat zeedraakje heet, groeien groene stukken op zijn rug, zodat hij niet opvalt tussen de waterplanten. Sommige soorten nemen helemaal de kleur en de vorm van hun omgeving aan. Zo zijn ze onzichtbaar voor hun natuurlijke vijanden.

5 KAKELBONT

De kameleon is een ster in camouflage. Hij kan zijn kleur heel makkelijk aanpassen aan zijn omgeving. Geen roofdier dat hem dan ziet door zijn schutkleur. Maar als de kameleon op pad gaat om een vrouwtje te versieren, dan is hij kakelbont. Zo valt hij lekker op.

6 STRALENDE KWAL

Onvoorstelbaar dat zo'n prachtige kwal je zo gemeen pijn kan doen.

HALLO, HIER BEN IK!

7

LAMPION
De hengelv...
of lantaarnv...

8

9

HIPPE VOGELS
De blauwoetent...

- * kameleon
- * camouflage
- * tegen roofdieren
- * kakelbont voor vrouwtjes

Duidelijke navigatie

Iedere bron heeft een duidelijk nummer. Vanuit het werkboek worden kinderen op een heldere manier verwezen naar de juiste bron.

Voorbeeldpagina's – Taal

Toetsboek

Woordenschat en taal verkennen

Elk thema heeft een toets waarin de domeinen woordenschat en taal verkennen worden bevraagd.

De toetsresultaten geven aan welke onderdelen het kind wel of niet goed beheerst. Zo kunnen kinderen gericht remediëren, herhalen en verrijken.

Toetsboek, groep 5

WOORDENSCHAT

DIERENTUIN

OPDRACHT 1

Wat is een ander woord voor **de directeur**?

- a het bedrijf
- b de baas
- c de oprichting
- d de vriend

OPDRACHT 2

Wat is een ander woord voor **het jong van een beer**?

- a het veulen
- b de berin
- c de bok
- d de welp

OPDRACHT 3

Wat is **het koraal**?

- a De kleurige rotsen op de zeebodem.
- b De plantjes op de zeebodem die veranderen in steen
- c De zeediertjes die dicht bij elkaar op de zeebodem leven.
- d De rode, witte of roze planten op de zeebodem.

OPDRACHT 4

Wat is **het territorium**?

- a Het leefgebied van een dier. Het is er de baas.
- b De plek waar een dierentransport naartoe gaat.
- c Een plek waar zieke dieren worden opgevangen.
- d Een gebied waar de dieren niet uit mogen.

OPDRACHT 5

Maak de zin af.

Op het **informatiebord**...

- a schrijft de juf het dictee en de sommen.
- b kun je meer zien of lezen over een onderwerp.
- c zie je of je linksaf de straat in mag.
- d rijdt een speelgoedtrein door een tunnel.

OPDRACHT 6

Maak de zin af.

Een diersoort kan **uisterven**, als...

- a er nog duizenden van leven.
- b ze volop in het wild voorkomen.
- c er nog maar weinig dieren van de soort zijn.
- d ze niet meer op de aarde voorkomen.

OPDRACHT 7

Je hebt een **abonnement** op de dierentuin. Wat betekent dit?

- a Dat je de dieren mag aaien en voeren.
- b Dat je elke keer betaalt als je naar binnen wilt.
- c Dat je dan alleen op zondag mag komen.
- d Dat je vooraf voor meerdere keren betaald hebt.

OPDRACHT 8

Waar gaat het bij een **geldig** kaartje vooral om?

- a Dat je het nog kunt gebruiken.
- b Dat de controlestrook eraf is.
- c Dat het geld heeft gekost.
- d Dat het niet meer bruikbaar is.

WOORDENSCHAT

OPDRACHT 9

Wat is het tegengestelde van **mijn favoriete boek**?

- a mijn mooiste boek
- b mijn geweldige boek
- c mijn prachtige boek
- d mijn stomste boek

OPDRACHT 10

Wat past het beste bij de woorden **de bedreigde dieren**?

- a de geluksvogel
- b gevaarlijk
- c bijna uitsterven
- d het reptiel

OPDRACHT 11

Wat past het beste bij het woord **het entreekaartje**?

- a de ingang
- b de toiletten
- c de uitgang
- d het informatiebord

OPDRACHT 12

Wat is geen **zoogdier**?

- a het paard
- b de krokodil
- c de poes
- d de leeuw

DIERENTUIN

OPDRACHT 13

Welk woord hoort er niet bij?

- a ijskoud
- b tropisch
- c Eskimo's
- d de sneeuw

OPDRACHT 14

Welk woord hoort er niet bij?

- a eenvoudig
- b saai
- c gewoon
- d indrukwekkend

OPDRACHT 15

Welk woord hoort er niet bij?

- a baren
- b het reptiel
- c melk bij de moeder
- d de levende jongen

Op de achterzijde van de toets staan de vragen die betrekking hebben op het domein taal verkennen.

TAAL VERKENNEN

DIERENTUIN

OPDRACHT 1

Bekijk de bron.

Is dit een goed informatiebord?

- a Ja, want er staat veel informatie op.
- b Ja, want er staat een plaatje op.
- c Nee, want je leert hier bijna niets van.
- d Nee, want er staan te veel weetjes op.

OPDRACHT 2

Maak de zin af.

Op een goed informatiebordje in een dierentuin...

- a staan geen plaatjes van het dier.
- b staat informatie die iedereen al weet.
- c staan interessante weetjes over het dier.
- d staat niet de naam van het dier.

OPDRACHT 3

Wat is waar?

- a Dierentaal? Dat bestaat niet!
- b Natuurlijk hebben de dieren een taal!
- c Dieren praten; net als mensen.
- d Dieren hoeven niets te vertellen.

OPDRACHT 4

Wat gebruikt een dier **niet**?

- a geluiden
- b geuren
- c woorden
- d lichaamstaal

Voorbeeldpagina's – Taal

Werkboek: remediëren, herhalen, verrijken

Op drie niveaus

Na de toets gaan de kinderen remediëren, herhalen en verrijken voor de domeinen taal verkennen en woordenschat. Er zijn oefeningen op drie niveaus.

Elk kind start op zijn eigen niveau en kan daarna doorwerken op het volgende niveau. Zo wordt ieder kind uitgedaagd om net dat stapje extra te zetten.

Voor hoog taalvaardige kinderen is er een werkboek Plus per leerjaar. De kinderen blijven hiermee binnen de context van het thema werken.

Werkboek, groep 5, les remediëren, herhalen, verrijken

LES 13 WOORDENSCHAT

NA DE TOETS

★ OPDRACHT 1

Welk woord is goed? Zet er een rondje om.
Om de dierentuin in te komen heb je een **entreekaartje** | informatiebord nodig.
De directeur is de **baas** | de geluksvogel van de dierentuin.
Bij de leeuwen is een **welpje** | kalfje geboren, lief hè?

★ OPDRACHT 2 68 1

In welke zin lees je de betekenis van *bedreigde dieren*?

- Als er niets gedaan wordt, sterven ze misschien uit.
- Daarom is het heel speciaal dat de ijsbeer nu twee jongen heeft gebaard.
- Voor vijanden hoeven ze niet bang zijn.

★ OPDRACHT 3

Wat betekent hetzelfde?

- baren
- tropisch
- het entreekaartje
- de welp
- favoriet

128

★ OPDRACHT 4

- a Welk woord van de week past hierbij?
- b Wanneer is dat nodig? Er zijn meer antwoorden goed.
- Als er dieren naar een andere dierentuin moeten verhuizen.
 - Als het circus weer vertrekt.
 - Als je konijn uit zijn hok in de tuin mag.
 - Als je met je kat naar de dierenarts gaat.

LES 13 MINIPROJECT

HET HAGELT WEETJES

WAT GA JE DOEN?

Je maakt een hagelslagverpakking over dierentuindieren.

ZO ZIT HET!

Hoe maak je een verpakking aantrekkelijk voor kinderen van jouw leeftijd?

- Je schrijft interessante weetjes.
- Je maakt iets dat leuk is om te doen, bijvoorbeeld een puzzel.

OPDRACHT 1

- Kijk naar de bron.
- a Welk stukje gaat over een interessant weetje?
- Hoeveel gele vlinders vliegen er over deze verpakking?
 - De kleinste vogel is een kolibrie.
 - Fun uit de rimboe!
 - Zoek de 4 verschillen.
- b Over welke dieren gaan de andere weetjes?
- c Uit hoeveel zinnen bestaat het langste weetje? _____

OPDRACHT 2

Kijk naar de bron.

- a Wat vind jij leuk om te maken? Zet kruisjes zetten.
- Welke dieren zie jij?
 - Palmboompuzzel
 - Welke pootafdruk?

- b Wat is de oplossing van de puzzel?

OPDRACHT 3

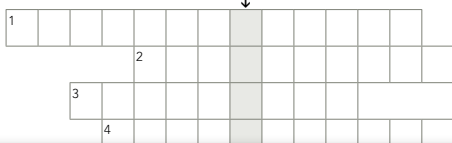
Schrijf twee weetjes voor de verpakking. De weetjes moeten te maken hebben met de dierentuin of met dierentuindieren. Kies weetjes uit het bronmateriaal zelf iets interessants. Maak een weetje niet langer dan 10 woorden. Gebruik een apart blaadje.

56

Er zijn uitdagende opdrachten voor hoog taalvaardige kinderen.

*** OPDRACHT 6**

- Vul in.
- Hiermee mag je de hele dag naar binnen.
 - Hiermee mag je het hele jaar naar binnen.
 - De baas.
 - Het leefgebied van een dier.
 - De jongen van beren, wolven en leeuwen.
 - Dier dat zijn jongen bij zich laat drinken.
 - Dier dat eieren uitbroedt.
 - Dit is je kaartje als je ervoor betaald hebt.

**** OPDRACHT 7**

- Welke diernamen ken jij?
- Schrijf het alfabet onder elkaar op een blaadje.
 - Bedenk bij elke letter van het alfabet een dier dat met die letter begint.
De x en de q mag je overslaan. En voor de y neem je de ij.

**** OPDRACHT 8**

Een geluksvogel is geen echte vogel. Er zijn meer van dat soort woorden.
Wat is de betekenis? Trek een lijn.

apekool ogen die scherp kunnen zien

...e doen? Je mag meerdere

...ij in dit dier?

...is van de tijger?

...van de palmboom puzzel?

...or jouw
...en met
TIP: Kijk terug naar les 4 in je werkboek hoe je een interessant weetje duidelijk en leuk kunt opschrijven.

...nboek of misschien weet je

...nger dan drie zinnen.
...de.

OPDRACHT 4

Maak een palmboom puzzel. Gebruik een apart blaadje.

- Bedenk een korte zin over een dier.
- Teken net zo veel blokjes als letters in jouw zin.
- Schrijf het eerste woord in de blokjes. Sla steeds een paar blokjes over.
- Kleur de blokjes waar nu letters in staan oranje.
- Doe hetzelfde met het volgende woord. Kleur die blokjes roze.
- Ga zo door tot je hele zin in de boom staat.

OPDRACHT 5

Laat je maatje je weetjes lezen.

- Geef elkaar een top en een tip.
- Welke top kreeg je?

c Welke tip kreeg je?

d Pas je weetjes aan, als dat nodig is.

- Gebruik de tip van je maatje.
- Kijk of je geen spelfouten hebt gemaakt.
- Schrijf je weetjes netjes op gekleurd papier.

De volgende les maak je de verpakking af.

TIP: Neem een hagelsgadoos mee naar school. Daar kun je jouw verpakking op plakken.

Inhoud en didactiek – Spelling

Preventief en instructiegericht

Spellingresultaten moeten op veel scholen verbeterd. Daarom gebruikt *Staal* de spellingmethodiek *Zo leer je kinderen lezen en spellen* van José Schraven. Deze unieke, preventieve spellingaanpak heeft zich in de praktijk ruimschoots bewezen. Door veel voor te doen en alles elke dag te herhalen, wordt uitval zoveel mogelijk voorkomen. Bovendien combineert *Staal* spelling en grammatica in één methode. Zowel spelling als grammatica komen in de dictees en toetsen aan bod. Op deze manier maakt *Staal* kinderen sterk in spelling.

Staal Spelling bestaat uit drie onderdelen:

- spelling (van onveranderlijke woorden)
- werkwoordspelling
- grammatica

Spellingcategorieën

Van groep 3 tot en met 8 biedt *Staal* in totaal 34 spellingcategorieën aan voor onveranderlijke woorden. De kinderen leren één nieuwe categorie per week. Daarnaast worden de oude categorieën herhaald. Werkwoordspelling komt in *Staal* heel vroeg aan bod. Al in groep 4 wordt de woordsoort werkwoord aangeboden. Vanaf groep 6 start *Staal* echt met werkwoordspelling en vervoeging met het werkwoordschema.

Spelling en grammatica gecombineerd

Staal is de eerste methode die spelling en grammatica samen aanbiedt. Eigenlijk is dat heel logisch. Kennis van woordsoorten en zinsdelen is handig om woorden goed te kunnen schrijven. Grammatica is niet alleen een vast onderdeel van de toets, maar komt ook bij de nabespreking van het dagelijks dictee aan bod. Elke derde les in de week is een specifieke grammaticales.

Modeling

Het goed voorbeeld (modeling) is belangrijk binnen *Staal*. Goede instructie voorkomt fouten. De spellinglessen bestaan voor het grootste deel uit directe instructie. Hierin speelt u als leerkracht een belangrijke rol. Bij het uitvoeren van uw instructie geven de handleiding en de voorbeeldfilms per categorie duidelijke aanwijzingen.

Elke dag herhalen

Spelling vereist naast een goede instructie veel herhaling om het in de vingers te krijgen. Daarom begint elke spellingles met het kort opfrissen van alle eerder geleerde spellingcategorieën en grammatica-onderdelen. Door het vele herhalen blijft de kennis actueel.

Vanaf groep 6 staat ook het werkwoordschema in het staalboek, zodat de kinderen hier altijd op terug kunnen vallen.

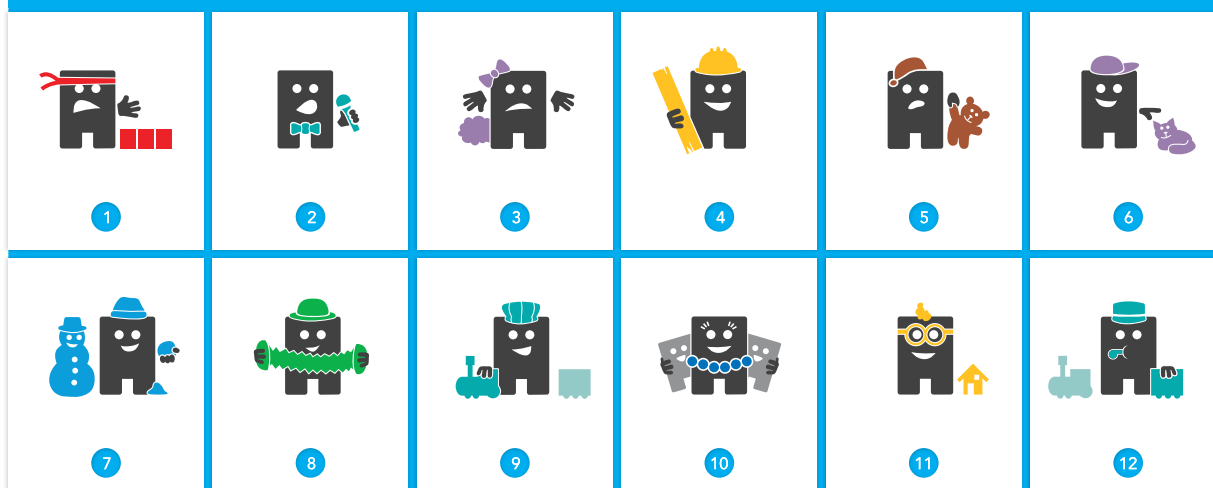
Differentiëren

Differentiëren gebeurt in het werkboek. Er zijn opdrachten op drie verschillende niveaus. De spellingles bestaat vooral uit instructie, wat u een uitgelezen kans biedt om actief te differentiëren. Door de kinderen te observeren kunt u accenten leggen per kind. De handleiding en de voorbeeldfilms geven duidelijk aan hoe u actief kunt differentiëren.

Spelling voor groep 3

Staal Spelling voor groep 3 is dé spellingmethode voor scholen die al werken met *Staal* en die in groep 3 voor honderd procent willen aansluiten op de spellinglijn van *Staal* in groep 4 en verder. Maar ook scholen die niet met *Staal* werken en die toch aan willen sluiten bij de didactiek van José Schraven, zijn gebaat bij *Staal* Spelling voor groep 3. *Staal* Spelling voor groep 3 begint na de klankzuivere periode, dus ongeveer in januari. De kinderen kennen dan alle letters. Vanaf dat moment kan de spelling uit de aanvankelijk-leesmethode worden vervangen door die van *Staal*.

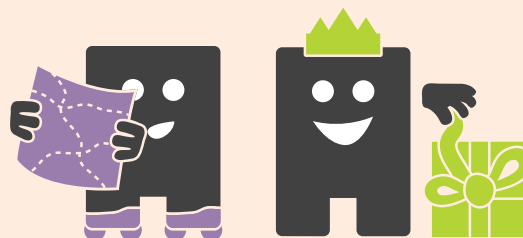
CATEGORIEKAART

Structuur en organisatie – Spelling

Een methode met houvast

Staal Spelling is overzichtelijk. Het jaarprogramma is compact en de opbouw van elke les is hetzelfde, het hele jaar door. Dit geeft rust, houvast en structuur.

Pictogrammen bij de spellingcategoriegén

Compact jaarprogramma

Het jaarprogramma is met 32 weken compact. Het is opgedeeld in acht blokken van vier weken. Elke week zijn er vier spellinglessen. De vijfde dag is optioneel. U kunt deze dag gebruiken als uitlooples, maar *Staal* biedt ook stof voor een volwaardige vijfde les aan. Ook is er stof voor twee extra blokken (acht weken) voor het geval u een lang schooljaar heeft of door wilt oefenen met spelling. *Staal* Spelling is een lineaire methode die van begin tot eind in de juiste volgorde moet worden uitgevoerd.

Opbouw van een blok

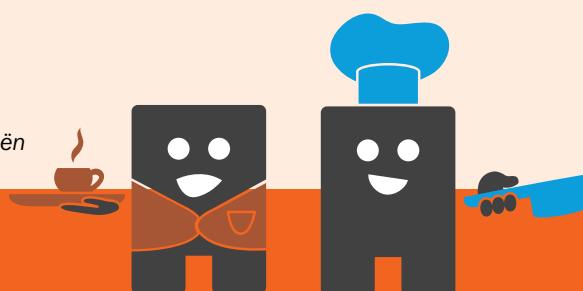
Eén blok duurt vier weken en heeft altijd dezelfde opbouw. In week 1, 2 en 3 wordt nieuwe leerstof aangeboden en eerder geleerde stof herhaald. In week 3 neemt u ook de toets af. Week 4 is voor herhaling.

Opbouw van een week

Per week zijn er vier lessen: drie spellinglessen en één les grammatica, telkens als derde les. De weekopbouw van een blok ziet er als volgt uit:

	week 1	week 2	week 3	week 4
maandag	• instructieles • nieuwe categorie	• instructieles • nieuwe categorie	• instructieles • nieuwe categorie	herhaling categorie week 1
dinsdag	instructieles	instructieles	instructieles	herhaling categorie week 2
woensdag	grammatica	grammatica	grammatica	herhaling grammatica
donderdag	instructieles	instructieles	toets	herhaling categorie week 3
vrijdag	uitlooples voor herhaling	uitlooples voor herhaling	uitlooples voor herhaling	uitlooples voor herhaling

Pictogrammen bij de spellingcategoriegén

	Les spelling	Les grammatica
10 minuten	<ul style="list-style-type: none"> • opfrissen: alle oude categorieën • instructie: nieuwe spellingcategorie 	<ul style="list-style-type: none"> • opfrissen: eerder aangeboden woordsoorten, zinsdelen en leestekens • instructie: nieuw grammatica-onderdeel
10 minuten	<ul style="list-style-type: none"> • oefendictee: dictee van zes woorden (met lidwoord) en één zin • nabespreking oefendictee: klassikaal, ook worden woordsoorten, zinsdelen en leestekens benoemd 	<ul style="list-style-type: none"> • oefendictee: dictee van zes woorden (met lidwoord) en één zin • nabespreking oefendictee: klassikaal, ook worden woordsoorten, zinsdelen en leestekens benoemd
5 minuten	<ul style="list-style-type: none"> • zelfstandig werken 	<ul style="list-style-type: none"> • zelfstandig werken

Opbouw van een les

Een spellingles duurt 25 minuten. Elke les, dus ook de les grammatica op woensdag, is op dezelfde manier opgebouwd: opfrissen, instructie, oefendictee, nabespreking en zelfstandig werken.

Toets

Aan het eind van de derde week vindt de toets plaats. Dit is een dictee waarin ook onderdelen van werkwoordspelling en grammatica worden getoetst. De toets bestaat uit twintig woorden en twee zinnen plus een grammatica-onderdeel. Alles wat aan bod is geweest wordt getoetst. U vindt de toetsen als kopieerblad in de handleiding.

Na de toets

De week na de toets (week 4) is bedoeld voor herhaling:

- Maandag: herhaling van de categorie van week 1
- Dinsdag: herhaling van de categorie van week 2
- Woensdag: herhaling van de grammatica van de afgelopen drie weken
- Donderdag: herhaling van de categorie van week 3

- Vrijdag: uitlooples voor herhaling of volwaardige vijfde les.

Combinatiegroepen

Staal Spelling is lineair opgebouwd, dus opbouwend ten aanzien van doelen. Alle categorieën die eerder zijn aangeboden worden elke les herhaald. De spellingcategorieën worden in elk leerjaar op dezelfde manier met dezelfde regel aangeboden. Daardoor is het heel goed mogelijk om spellingles aan twee groepen tegelijk te geven. Bijvoorbeeld:

Groep 5	Groep 6
Opfrissen: herhalen van eerder aangeboden categorieën	
<ul style="list-style-type: none"> • instructie nieuwe categorie 	<ul style="list-style-type: none"> • opdracht 1 uit het werkboek
<ul style="list-style-type: none"> • opdracht 1 uit het werkboek 	<ul style="list-style-type: none"> • instructie nieuwe categorie
Oefendictee waarbij om de beurt een woord gedictieerd wordt	
<ul style="list-style-type: none"> • dictee nabespreken 	<ul style="list-style-type: none"> • werkboekpagina afmaken
<ul style="list-style-type: none"> • werkboekpagina afmaken 	<ul style="list-style-type: none"> • dictee nabespreken

Structuur en organisatie – Spelling

Spelling voor groep 3

Rust en houvast

De spellinglijn voor groep 3 is op dezelfde manier opgebouwd als in groep 4 t/m 8. Dat wil zeggen: een vast ritme, goed voordoen, elke les herhalen en elke dag een kort dictee. Dit geeft rust, houvast en structuur.

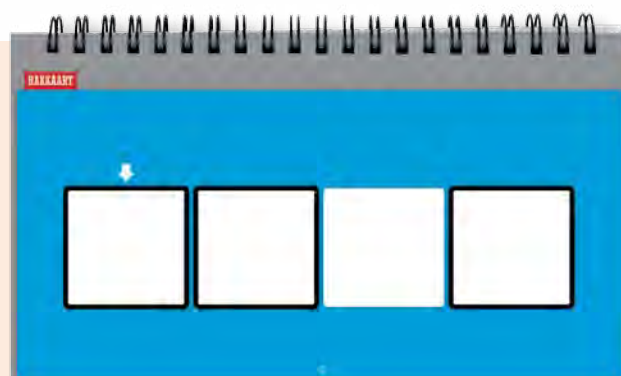
Na de klankzuivere periode

Staal Spelling in groep 3 begint na de klankzuivere periode, dus ongeveer in januari. De kinderen kennen dan alle letters. Vanaf dat moment kan de spelling uit de aanvankelijk-leesmethode worden vervangen door die van *Staal*.

Opbouw

Het programma is overzichtelijk en compact. Er zijn zes blokken van drie weken. Per week zijn er vier lessen en een extra herhalingsles van 30 minuten. Iedere les heeft dezelfde duidelijke opbouw:

- opfrissen
- instructie
- schrijven
- oefendictee
- nabespreking
- zelfstandig werken

Een voorbeeld van een hakkaart. In het staalboek staan de hakkaarten en alle hulpmiddelen die de kinderen tijdens de les kunnen gebruiken.

Schrijven

In iedere spellingles van 30 minuten is er 5 minuten ingeruimd voor het leren schrijven van de nieuwe woordcategorie. Dit is geen vervanging van de schrijfmethode die u in groep 3 gebruikt, het schrijven is ter ondersteuning van het leren spellen.* Dit helpt enorm bij het aanleren van de categorie en het geeft de kinderen zelfvertrouwen: ze leren deze nieuwe woordcategorie netjes schrijven, zodat ze het later in het dictee ook kunnen.

** U hanteert hierbij dus het schrift dat uw schrijfmethode aanbiedt.*

	week 1	week 2	week 3
maandag	• instructieles • intro nieuwe categorie	• instructieles • intro nieuwe categorie	herhaling categorie week 1
dinsdag	instructieles	instructieles	herhaling categorie week 2
woensdag	instructieles	instructieles	herhaling
donderdag	instructieles	toets	herhaling
vrijdag	herhaling optioneel	herhaling optioneel	herhaling optioneel

Differentiatie – Spelling

Leren en oefenen op je eigen niveau

De spellingaanpak van *Staal* kenmerkt zich door instructie en interactie met de kinderen tijdens de instructie. Door de interactie vindt al differentiatie plaats. Daarnaast zijn er opdrachten op drie niveaus in het werkboek en in de oefensoftware spelling.

Steropdrachten

In het werkboek staan opdrachten op drie niveaus die tijdens het onderdeel zelfstandig werken in de les worden gemaakt:

- ★ alleen de nieuwe categorie oefenen (isoleren)
- ★ de nieuwe én oude categorieën oefenen (generaliseren)
- ★ open vragen over de nieuwe categorie en oude categorieën oefenen

Interactie

Van de 25 minuten die een spellingles duurt, zijn 20 minuten bestemd voor instructie door de leerkracht, inclusief dictee en nabespreking. Door de kinderen goed te observeren, weet u snel wie wat extra hulp kan gebruiken. Zo kunt u tijdens het oprissen van eerder geleerde categorieën de kinderen die bepaalde categorieën nog niet goed beheersen extra begeleiden. Daar kunt u ook visuele hulpmiddelen bij gebruiken, zoals hakkaarten. Bovendien vermelden we in de handleiding wat sterke spellers eventueel over kunnen slaan. Zo legt u accenten bij elk kind.

Oefensoftware spelling

Ook de oefensoftware heeft opdrachten op drie niveaus. Het programma zet automatisch de oefeningen op het juiste niveau voor het kind klaar.

Werkboek Plus

Voor spellingvaardige kinderen biedt *Staal* Spelling extra uitdagend werk in een werkboek Plus vanaf groep 4. De spellingvaardige kinderen doen op maandag en woensdag gewoon met de les mee. Op deze dag wordt nieuwe instructie gegeven. Op de andere dagen slaan zij de instructie over en gaan direct aan de slag met de pagina in het reguliere werkboek. Daarna gaat het kind naar het werkboek Plus. Hierin staan uitdagende en meer toepassende opdrachten.

Materialen – Spelling

Basismaterialen en extra materialen

Letterkaarten, groep 4

De leerlijn spelling bestaat uit basismaterialen en extra materialen. De basismaterialen heeft u minimaal nodig bij de uitvoering van het programma.

Handleiding

Elk blok heeft een handig uitneembaar katern. In de handleiding staat de instructie centraal. Daarnaast staan de pagina's uit het werkboek afgebeeld. De handleiding laat in één oogopslag het lesverloop zien en de aanwijzingen bij de les.

Werkboek

Er zijn twee werkboeken voor groep 4 t/m 8, groep 3 heeft één werkboek. De grammaticalesen zijn duidelijk in kleur te onderscheiden van de spellinglessen. In de werkboeken zijn er oefeningen op drie niveaus.

Staalboek

Het staalboek bevat handige hulpmiddelen voor de kinderen: de categoriekaart, de klankgroepenkaart en overzichten met alle woordsoorten, zinsdelen en leestekens. Het staalboek van groep 3 en 4 bevat ook nog de hakkaarten. In het staalboek van groep 6, 7 en 8 is een werkwoordschema opgenomen.

Posterset

Om de spellinglessen visueel te ondersteunen, zijn er bij *Staal* posters ontwikkeld. Elke set posters bevat een categoriekaart en vanaf groep 4 ook een klankgroepenkaart. In de set voor groep 3, 4 en 5 vindt u ook nog een ei-plaat en een au-plaat. In de posterset voor groep 6 t/m 8 is een werkwoordschema opgenomen.

Letterkaarten

In groep 3 en 4 wordt het aanleren van de klanken visueel ondersteund met letterkaarten. De kaarten zitten in één doosje en zijn bedoeld voor de instructie door de leerkracht.

Antwoordenboek

Er is één antwoordenboek vanaf groep 4. Dit is een ingevuld werkboek, zodat de kinderen de opdrachten makkelijk zelf kunnen nakijken.

Werkboek Plus

Er is een werkboek Plus vanaf groep 4. Het werkboek Plus bevat extra opdrachten voor spellingvaardige kinderen. De kinderen gebruiken dit werkboek naast het reguliere werkboek.

groep 3	groep 4 t/m 8	
materialen leerlijn spelling	basismaterialen leerlijn spelling	extra materialen leerlijn spelling
<ul style="list-style-type: none">• handleiding• werkboek• staalboek• posterset• letterkaarten• digibordsoftware	<ul style="list-style-type: none">• handleiding• werkboek a• werkboek b• staalboek• posterset• letterkaarten (groep 4)	<ul style="list-style-type: none">• antwoordenboek• digibordsoftware spelling• werkboek Plus (voor spellingvaardige kinderen)• oefensoftware spelling

Visuele en auditieve ondersteuning

Staal heeft diverse digitale middelen voor leerkracht en kind. De digibord-applicatie helpt u bij het geven van goede en duidelijke instructie. Met de oefensoftware kunnen de kinderen extra en gericht oefenen.

Digibordsoftware spelling

In deze software is het lesproces van de leerkracht het uitgangspunt. Alles wat u doet tijdens de instructie wordt door deze software ondersteund. U navigeert zeer eenvoudig vanuit het lesmenu.

De software bevat spellinganimaties per categorie. De animatie introduceert de spellingregel bij de betreffende categorie. Daarnaast bevat de software uiteraard de opdrachten uit het werkboek en enkele ondersteunende modellen. De software biedt ook korte instructiefilms voor de leerkracht per categorie. Hierin wordt voorgedaan hoe u een spellingregel goed aanleert. Dit zorgt ervoor dat elke leerkracht de regel op dezelfde manier aan de kinderen leert. Uniformiteit bij het aanbieden van regels is een belangrijk uitgangspunt van deze spellingaanpak.

Oefensoftware spelling

In het oefenprogramma spelling doorlopen alle kinderen hun eigen leerroute. Het programma zet automatisch oefeningen klaar op het niveau van het kind. Na de oefeningen mag een kind een kort spelletje doen als beloning. Dit om het oefenen aantrekkelijk te houden.

Het oefenprogramma biedt oefeningen voor de spelling van de onveranderlijke woorden, de werkwoorden en de grammatica. De kinderen kunnen oefenen op drie niveaus.

De categoriekaart is interactief. Zo kunt u een spellinganimatie eenvoudig oproepen.

Voorbeeldpagina's – Spelling

Handleiding

Overzicht

De handleiding laat op een gestructureerde manier het lesverloop zien. Bij ieder lesonderdeel staan aanwijzingen voor het geven van de les.

Lesfasen

Alle lessen starten met het opfrissen, daarna volgt de instructie. Vervolgens een oefendictee en de nabespreking. De les eindigt met zelfstandig werken. De desbetreffende pagina van het werkboek is opgenomen in de handleiding.

Handleiding, groep 5

blok 6 | week 3 | les 1 Politiewoord

Doel

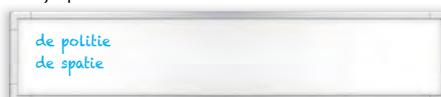
- Leren schrijven van het politiewoord.

VOORBEREIDING

Lees de informatie over het politiewoord in hoofdstuk 3 van de algemene handleiding en bekijk het instructiefilmpje van het politiewoord.

Schrijf op het bord:

OPFRISSEN

Woord van het uw-rijtje

De kinderen noemen om de beurt een woord van het uw-rijtje.

Categorieën

De kinderen bedenken in tweetallen bij elke categorie een woord. Bespreek met de hele groep de woorden die bedacht zijn. Het ene kind noemt het woord. Het andere kind noemt de bijbehorende categorie(ën) en de regel(s).

Kijk voor de regels op de regelkaart in de handleiding.

Klankgroepenwoord

Oefen onderstaande woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf tegelijkertijd met het verwoorden mee op het digibord. De kinderen schrijven mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- *de spulletjes*. (Verkleinwoord met -etje. Klankgroep **spu**. Laatste klank **u**. Korte klank. En dan schrijf ik de **l** dubbel.)
- *de vereniging*. (Voorvoegsel. Klankgroep **ee**. Laatste klank **ee**. Lange klank. En dan neem ik een stukje van de **ee** weg. Achtervoegsel. Zingwoord.)

Oefen eventueel nog met extra woorden van de woordenlijst.

Werkwoorden

Zeg de volgende zinnen en een kind noemt in welke tijd ze staan. Een ander kind noemt het werkwoord waaraan je kunt zien in welke tijd de zin staat.

- *De meisjes hebben gewonnen*. (voltooid tijd – hebben gewonnen)
- *De wedstrijd was ontzettend spannend*. (verleden tijd – was)
- *De jongens winnen vaak*. (tegenwoordige tijd – winnen)

INSTRUCTIE

Vertel de kinderen dat ze vandaag een nieuwe categorie leren: het politiewoord. Wijs de categorie aan op de categoriekaart en vertel welke categorie het is. Zeg de regel die erbij hoort:

Politiewoord. Ik hoor /tsie/, maar ik schrijf tie.

Lees de woorden op het bord voor en herhaal telkens de regels die erbij horen:

- *de politie*. Klankgroepenwoord. Klankgroep **po**. Laatste klank **oo**. Lange klank. En dan neem ik een stukje van de **oo** weg. Kilowoord. Ik hoor de /ie/, maar ik schrijf de i. Politiewoord. Ik hoor /tsie/, maar ik schrijf tie.
- *de spatie*. Klankgroepenwoord. Klankgroep **spaa**. Laatste klank **aa**. Lange klank. En dan neem ik een stukje van de **aa** weg. Politiewoord. Ik hoor /tsie/, maar ik schrijf tie.

Vraag wie er nog een politiewoord kent. Schrijf de genoemde woorden zelf op het bord, maar laat om de beurt een kind de categorie en de regel noemen.

Laat de woorden van deze nieuwe categorie op het bord staan. Vul ze deze week aan; ook met toevallige vondsten tijdens andere lessen.

OEFENDICTEE

Wijs op de categoriekaart. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Denk aan de categorie en aan de regel. Schrijf dan het woord op en schrijf het nummer van de categorie erboven. Zet een sterretje voor een samenstelling.

Zeg elk woord één maal. De kinderen zeggen het na en schrijven het op.

augustus, de demonstratie, landelijk, de *zwaailichten, de *politiehond, linksaf.

Zeg de zin één maal: **Opa en oma Kluiver hebben keurig voorrang gegeven.**

De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op. Ze schrijven bij **voorrang** en **gegeven** het nummer van de categorie erboven.

NABESPREKING

De kinderen kijken hun dictee na met een kleurpotlood.

Schrijf de woorden en de zin op het digibord. Vraag de kinderen om de beurt: *Hoe heb je nagedacht?* Een kind noemt de categorie(ën) en de regel(s). Pas op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Woorden:

- **au¹⁰gus¹⁰tus**. Klankgroepenwoord. Klankgroep **au**. Laatste klank **au**. Tweeteekenklank. En dan schrijf ik het woord zoals ik het hoor. Staat op de au-lijst, dus atje-au. Klankgroep **gus**. Laatste klank **s**. Medeklinker. En dan schrijf ik het woord zoals ik het hoor.

Materiaal leerkracht

- Categoriekaart (na politiewoord afgedekt)
- Regelkaart
- Woordenlijst

Materiaal kinderen

- Staalboek
- Kleurpotlood

Extra informatie

Boven de les staat belangrijke informatie: de categorie die behandeld wordt, het lesdoel en de benodigde materialen.

- de **de**¹⁰**mon**¹⁰**stra**¹⁰**tie**¹⁷. Klankgroepenwoord. Klankgroep **dee**. Laatste klank **ee**. Lange klank. En dan neem ik een stukje van de ee weg. Klankgroepenwoord. Klankgroep **mon**. Laatste klank **n**. Medeklinker. En dan schrijf ik het woord zoals ik het hoor. Klankgroepenwoord. Klankgroep **straa**. Laatste klank **aa**. Lange klank. En dan neem ik een stukje van de aa weg. Politiewoord. Ik hoor /tsie/, maar ik schrijf tie.
- **lan**¹⁰**delijk**¹². Klankgroepenwoord. Klankgroep **lan**. Laatste klank **n**. Medeklinker. En dan schrijf ik het woord zoals ik het hoor. Achtervoegsel -lijk. Ik hoor /luk/, maar ik schrijf lijk.
- de **zwaai**⁴**licht**³**en**. Samenstelling. 1^e woord: zwaai. Aai-ooi-oei-woord. Ik hoor de /j/, maar ik schrijf de i. 2^e woord: lichten. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- de **po**¹⁰**li**¹³**tie**¹⁷**hond**⁸. Samenstelling. 1^e woord: politie. Klankgroepenwoord. Klankgroep **po**. Laatste klank **oo**. Lange klank. En dan neem ik een stukje van de oo weg. Kilowoord. Ik hoor de /ie/, maar ik schrijf de i. Politiewoord. Ik hoor /tsie/, maar ik schrijf tie. 2^e woord: hond. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. Ik hoor of ik d of t moet schrijven.
- **link**⁴**saf**. Plankwoord. Daar mag geen g tussen.

Zin: Opa en oma Kluiver hebben keurig voor⁵rang² ge⁹ge¹⁰ven.

- **voor⁵rang²**. Oor-woord. Ik schrijf oo. Zingwoord. Net als bij ding-dong.
- **ge⁹ge¹⁰ven**. Voorvoegsel. Ik hoor de /u/, maar ik schrijf de e. Voorvoegsel. Ik hoor de /u/, maar ik schrijf de e. Klankgroepenwoord. Klankgroep **gee**. Laatste klank **ee**. Lange klank. En dan neem ik een stukje van de ee weg.

Zinsdelen/leestekens:

Noem de persoonsvorm. (hebben)

Noem het onderwerp. (Opa en oma Kluiver)

Welke woorden heb je met een hoofdletter geschreven? (Opa, Kluiver)

Wat heb je aan het eind van de zin gezet? (een punt)

Observeer de kinderen. Met welke categorie(ën) hebben ze nog problemen? Kom daar de volgende dag bij het opfrissen en/of tijdens het zelfstandig werken op terug.

2464 WEEK 5 5A1 | ZOMMERWOORD

OPDRACHT 1 Schrijf het woord op.

de por	de portie	de posi	de positie
de spa	de spatie	de tradi	de traditie
de vakan	de vakantie	de presenta	de presentatie
de not	de notitie	de repara	de reparatie

OPDRACHT 2 Schrijf het woord op.

Mijn vader werkt als agent bij de p. politie

De ingedeukte auto is bij de garage voor een r. reparatie

Op school is er elk jaar een paasontbijt. Dat is de t. traditie

Onze televisie is stuk, maar we hebben g. garantie

Ik zoek i. informatie in een boek over de wereld.

Ik moet naar het ziekenhuis voor een o. operatie

OPDRACHT 3 Schrijf het woord op.

 de traktatie	 de kachel	 achtentachtig	 veertig
 de katapult	 twee pilletjes	 twee paprikas	 de cent

OPDRACHT 4 Schrijf de negen woorden van het uw-rijze op.

uw	schuw	schuw
duw	sluw	zenuw
ruw	schaduw	zwaluw

Maak met drie van de woorden een zin.

eigen antwoorden

28

ZELFSTANDIG WERKEN

De kinderen maken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

TIP

Vertel de kinderen bij het aanbieden van de nieuwe categorie dat ze deze categorie al kennen van het lezen.

Spreek met collega's af om de categorie-naam al aan te leren en regelmatig te benoemen bij het lezen. Op deze manier wordt de categorie makkelijker herkend.

Als u de nieuwe categorie bij andere vakken tegenkomt, benoem deze dan expliciet. De kinderen gaan dan ook vaker overal de nieuwe categoriewoorden zien en maken zich deze sneller eigen.

Ook zijn er handige tips geplaatst.

Voorbeeldpagina's – Spelling

Werkboek

Grammatica en spelling

Elke les spelling wordt afgesloten met 5 minuten zelfstandig werken. Deze verwerking staat in het werkboek. De spellinglessen zijn herkenbaar aan de blauwe kleur en de grammaticalesen aan de roze kleur.

Op drie niveaus

Alle lessen bieden oefeningen op drie niveaus. Bij de ★-opdrachten wordt de nieuwe categorie geïsoleerd aangeboden. Bij de ✎-opdrachten worden alle tot dan toe aangeboden onderdelen door elkaar aangeboden. De ✎-opdrachten zijn meer open.

Werkboek, groep 6

BLOK 3 WEEK 1 LES 1 TAXIWOORD

★ OPDRACHT 1

 Schrijf het woord op.

de ta*xi* de _____
 Me*xi*co _____
 de sa*xi*fofoon de _____
 Beatri*xi* _____

e*xi*tra _____
 de e*xi*cursie de _____
 e*xi*otisch _____
 de e*xi*positie de _____

★ OPDRACHT 2

 Los de raadsels op.

De kok klopt er slagroom mee en roert er suiker mee door meel.
 Het is een _____.

Het is een toets.
 Als je ervoor slaagt, krijg je een diploma.
 Het is een _____.

Ik hoor een keiharde knal.
 Ik zie een gebouw dat instort.
 Het is een _____.

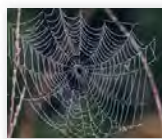
Hanan heeft er spijt van.
 Ze zegt: 'Sorry, ik was fout.'
 Dat noem je een _____.

★ OPDRACHT 3

Schrijf het woord op.

de _____

het _____

de _____

het _____

de _____

de _____

zij _____

de _____

** OPDRACHT 4

 Bedenk vier woorden in elke rij.

heid
 de vrijheid _____

teit
 de kwaliteit _____

Maak met één van de woorden een zin.

★ **OPDRACHT 1** Welke **bijvoeglijke naamwoorden** passen erbij?

Kies uit: Romeinse – Zeeuwse – Zweedse – Nederlandse – Duitse – Friese – Russische – Griekse – Chinese – Keniaanse

de _____ astronaut
de _____ astronaut

de _____ tempel
de _____ tempel

de _____ klompdans
de _____ klompdans

★ **OPDRACHT 2** Kijk naar het gekleurde woord.

Kleur het rondje bij **ja** of **nee**.

Lust jij **bonbons** uit België?
Of heb je liever **Chinese** kroepoek?
Of een handvol knapperige **pinda's**?
Ik **klets** met Douwe over eten.
We fietsen **tegen** de harde wind in.
We balen van het Hollandse **weertje**.
Je krijgt er wel flinke **trek** van.
Straks eten we **Mexicaanse** wraps.

**zelfstandig
naamwoord**

ja	nee
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

enkelvoud

ja	nee
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

★ **OPDRACHT 3** Vul een **vraagteken** of een **punt** in.

Welk woord moet ook met een **hoofdletter**?

Schrijf het woord op.

Dag oom frits... hoe gaat het ermee... _____
Ben jij chantal uit bennebroek... _____
Dat ben ik... gaat u mee naar utrecht... _____
Nee, ik blijf bij tante eef in ulft... _____
Dat is jammer... ik ga naar de breedstraat... _____
Ga je naar de lapjesmarkt in het centrum... _____
Het is de oudste markt van nederland... _____
Daarna ga ik met de trein naar nijmegen... _____

** **OPDRACHT 4** Bedenk voor elke zin een leuk of grappig **onderwerp**.

Onderstreep de **persoonsvorm**.

De gorilla's zwaaien naar de mensen.

Heeft _____ het uitstapje betaald?

_____ staan op het podium.

_____ ontmoet morgen zijn favoriete zanger.

Staat daar _____ op het dak?

Categorie

Het pictogram laat de kinderen zien welke spellingcategorie er behandeld wordt.

Informatie

Meer weten over *Staal*?

Zichtzending

Vraag een gratis zichtzending aan van *Staal*. Met deze zichtzending kunt u de lesmaterialen geheel vrijblijvend drie maanden op uw school uitproberen.

Contact

De Malmberg-methodespecialisten hebben ruime ervaring in het onderwijs en beantwoorden graag uw vragen. U kunt ze rechtstreeks bellen op telefoonnummer (073) 628 87 22. U kunt ook mailen naar voorlichting.bao@malmberg.nl

Internet

Op www.staal-malmberg.nl vindt u informatie over de methode, de materialen en nog veel meer. Bovendien kunt u op de website de zichtzending en een gratis proefabonnement van de software aanvragen.

Bestellen en prijzen

Voor meer informatie over prijzen en bestellingen kunt u contact opnemen met uw schoolleverancier of met de afdeling Klantenservice van Malmberg via het telefoonnummer (073) 628 87 22. Mailen kan ook naar klantenservice.administratie@malmberg.nl.

Uitgeverij Malmberg

Magistratenlaan 138

Postbus 233

5201 AE 's-Hertogenbosch

MM

Mijn Malmberg, alles binnen handbereik!

Op Mijn Malmberg vindt u praktische hulpmiddelen bij de Malmbergmethodes, zoals groepsplannen, jaarplanningen, leerlijnoverzichten en didactische achtergrondinformatie. Mijn Malmberg helpt u verder!

Schrijf u nu gratis in op www.mijnmalmberg.nl

Sterk fundament

In elk thema legt *Staal* eerst een sterk kennisfundament. De kinderen doen de eerste twee weken kennis op, die zij vervolgens in week 3 in een eindproduct toepassen. Echt werken mét taal dus, zoals je in het echte leven doet.

Sterk motiverend

In de verrassende thema's van *Staal* gaan de kinderen aan de slag met levensechte bronnen, teksten en foto's die ze ook buiten de klas tegen kunnen komen. Elk kind maakt per thema zijn eigen eindproduct in de vorm van een publicatie of presentatie. *Staal* laat kinderen dus niet schrijven voor de juf of meester, maar maakt taalonderwijs functioneel en realistisch. Dat brengt taal tot leven.

Sterk in spelling

Staal werkt met de beproefde, preventieve spellingaanpak van José Schraven. Het vaste ritme, goed voordoen, elke les herhalen en dagelijkse dictees zorgen voor optimale spellingresultaten. *Staal* is ook de eerste methode die spelling en grammatica combineert.